

occafiones proximæ doceant Probabiliffimæ plures? RESP. Volumus implerem, si omnes opiniones quæ mihi videntur falſæ, recenſere vellem: in tranſcurſu pauca delibabo. 1. Mulieres abſolvendas docent quæ non proponunt nudata ubera modèſtè tegere. 2. Quæ non proponunt ſuperfluum ornatum, & luxum moderari. 3. Quæ nolunt dimittere fucos, & artificiales faciei colores. 4. Docent aliqui poſſe famulos interſervire pellicis, eiq; potrigere cibos calidos provocantes ad venerem. 5. Poſſe domino, & amafiæ lectum ſternere circa culpam ventalem, & floribus fulcire citra mortalem. 6. Poſſe conducere pellicem in domum ſui domini, etiamſi prævideant eos peccaturos. 7. Poſſe deferre munuſcula turpis amoris incrementa ad amafiã. 8. Licetum eſſe locare domum alicui penitenti ad fornicandum. 9. Licetum eſſe donare iudicis concubinæ, ut intercedat apud ipſum. Nullus eſſet ſcribendiſimûs, ſi recenſere omnia paradoxa vellem.

XV. QUÆST. VI. *Quid dicendum de regula quam proponunt PP. Sporer, Gibat, Caramuel, & alii circa propoſitum vitandæ occaſionis in quam probabiliter ſcitur te lapſurum?* RESP. In hac materia Probabiliffimus ſuas exerit vires. Hæc p. 3. c. 2. ſec. 4. q. 2. §. 1. n. 324. docet P. Sporer. Quando enim ſolum eſt probabile te ſuccubiturum in tali occaſione tentationi, certè etiam probabile eſt te non ſuccubiturum: occurrunt enim graves rationes ob quas vir prudens iudicat te non lapſurum. Certè huius iudicium ſequendo, ſine nota temeritatis ob rationabilem cauſam poteris te committere huic occaſioni, certè non commiſſurus, ſi ſcires, vel CERTO crederes te lapſurum. Quare Confeſſarius non iudicabit eſſe in occaſione proxima peccandi, v. g. fe inebriandi, fornicandi &c. qui in tali loco decitis tentatus ſuccubuit ſolum ter, vel quater; ſecus ſi octies, vel ſepties, & bis vel ter tantum peccatum vitavit, & ſuperior evaſit. Quapropter huic, & non illi nolenti hanc occaſionem relinquare neganda erit abſolutio. QUIA Joannes Caramuel Theolog. Reg. diſp. 20. num 1056. vult etiam dandam abſolutionem illi qui toties fuit viſitor, quoties viſus, referent, & non contradicente P. Gobat caſu 16.

XVI. Hæc probabiliffima doctrina animati luxurioſi, ebrii, & cæteri adibunt amafiã, tabernam, allamvè occaſionem quater, aut ter in diem, in biddum, in triduum, bis vel ter te abſtinebunt; bis vel ter peccabunt. Immodò te ſecuti abſolvantur octies in diem viſitabant amafiã, & ſemel vel bis peccabunt. Tum enim, non ſolum juxta Gobat, & Caramuelem, verum etiam ſecundum alios Probabiliffimas cautiores abſolvi poterunt, & euchariffico pabulo nutriri. Si ab his perconteris, cur abſolvi queant qui bis aut quater in occaſione peccant, ſecus qui ſex, reſpondent: Ita docent Doctores.

XVII. QUÆST. VII. *Quid ſit occaſio propinqua, & an penitens bobere propoſitum debeat illam vitandam?* RESP. Occaſio propinqua illa dicitur

quæ omnium circumſtantiarum plexu ſpectato, graviter allicat ad culpam, ita ut ſine magna difficultate, & cautione abſtinere à culpa homines non ſoleant. Hæc occaſiones, quæ propinquæ à pluribus appellantur, ſunt ſæpius occaſiones proximæ reſpectivæ.

XVIII. QUÆST. VIII. *Quid dicendum de opinione PP. Sporer, Layman, & aliorum circa debetum derelinquendi occaſiones propinquas?* RESP. P. Patritius Sporer loc. cit. n. 322. hæc ſcribit: Undè abſolvendi ſunt milites, mercatores, ancillæ &c. quibus ex officio, negotio, domo, &c. imminet propinquum peccandi periculum, quo ſæpius peccare ſolebant, ſi abſque magna difficultate, vel damno notabili dimittere nequeant, dummodò ſerio proponant peccatum vitare impoſterum. Ex communis Layman c. 4. n. 9.

XIX. Si peccare ſæpius ſolent, occaſiones iſtæ, quæ ex communis Probabiliffimarum ſenſu ſunt propinquæ, reſp. reſp. proximæ relative ſunt. Hæc doctrina, quæ ut reſtat P. Sporer, eſt communis inter Doctores Probabiliffimas, duplici ex capite falſa eſt. Nam vel ſæpius peccare ſolent ex efficaci occaſionis fragilitate pulſantis: & tunc eſt proxima, atque adeò deſerenda ante abſolutionem hæc doctrina Eccleſiæ: vel ſæpius peccare ſolent ex malitia, & tunc indiſpoſiti & indigni ſunt abſolutione. Hæc ne penitentia ſtabilis, immobilis, quam Scriptura ſancta docet? Difficile eſt derelinquere ejuſmodi occaſiones. Fateor. Quid inde? Quid docet Evangelium Chriſti? Artigite aures, & audite Chriſtum Jeſum: Amen dico vobis quia dices difficile intrabit in regnum glorum. Facilius eſt camelum tranſire per foramen acus, quam divitem intrare in regnum calorum. Matth. 19. Et tuſus Marc. c. 10. Quam difficile qui pecunias habent, in regnum Dei introibunt! Obſtupeſcebant diſcipuli tantum Rigoriſmum audientes. Sed Chriſtum iterum clamant: Diſcipuli autem (pergit Marcus) obſtupeſcebant. At JEſUS rurſus reſpondens ait illis: Filii, quam difficile eſt confidentes in pecuniis in regnum Dei introire! Quid tandem præſerunt hæc oracula? Si oculus tuus ſcandalizat te, erue eum &c. Si manus tua ſcandalizat te, abſcinde eam. Matth. 5. Et iterum Paulus 1. Theſſal. 5. intonat: Ab omni ſpecie mali abſtinetes vos. Sic docent Doctores evangeliſti. Sed oppoſitum docent Doctores Probabiliffimi. Si hæc ſola JEſU Chriſti oracula, & quæ ſuperius adduxi, præ oculis haberetis, o Confeſſarii, o Dei miniſtri, nonne omnes, quas de penitentia ſtabili, de amore Dei, de propoſito conſtanti, & de occaſionibus derelinquendis controverſias excitant Caſuiſtæ, reſolvere vobis ipſis luce Scripturarum præteunte ſcietis? Nonne falſiffimas deprehenderetis ſimilium Caſuiſtarum opiniunculas Chriſti Evangelio adverſas? Legite ergo, iterum clamo, legite Evangelium Chriſti, legite verbum Dei: quoniam ſecundum Evangelium, & non ſecundum Doctores Caſuiſtas iudicandi à Deo una cum penitentibus veſtris eſtis.

XX. QUÆST. IX. *Quid dicendum de opinione*

DISSERTATIO II.

De Confeſſione ſacramentali, & ſatiſfactione.

CAPUT I.

Quid ſit Confeſſio ſacramentalis, & quando divinum ejus præceptum obliget.

I. DE præcepto annuæ Confeſſionis ſupra diſputatum eſt. Confeſſionem peccatorum inſtitutam eſſe à Chriſto Domino, ſemper docuit Eccleſia catholica, adductis hiis verbis Chriſti Jeſu: Tibi dabo claves regni calorum: quodcumque ligaveris &c. Matth. 16. Potefſtatem hanc iudicariam eſſe evidens eſt. Porro ut rectam iudex proferre ſententiam queat, qua ſolvat ſolvendos, & liget ligandos, perſpecta habere delicta neceſſum eſt. Agnoſcere autem delicta iudex nequit, niſi reus eadem patefaciat. Ergo ex Chriſti inſtitutione confeſſio peccatorum neceſſaria eſt. Et hanc veritatem definiit Tridentinum ſeſſ. 14. c. 5. adverſus Proteſtantes. Nec mihi nunc longius hoc dogma illuſtrare permiffum eſt.

II. QUÆST. I. *Quo tempore divinum hoc præceptum per ſe obligat?* RESP. In probabili articulo mortis per ſe obligare hoc præceptum omnes communiter adfirmant. Nam ſi aliquando urget (certum eſt autem urget) proſectio in mortis articulo obligat, cum poſſimum illo tempore quique ſaluti ſuæ æternæ conſulere tenetur. Obligare quoque hoc præceptum extra mortis articulum, adfirmat communis, & vera ſententia. Siquidem præcepta adfirmativa non modo obligant in extrema neceſſitate, verum etiam cum prudenter neceſſaria iudicatur eorumdem obſervatio. Regula certæ obligationis pro hoc, aut illo tempore, præter eam quam præſcribit Eccleſia, deſignari abſolute nequit; ſed quique conſilio prudentis Confeſſarii applicare ſibi hoc remedium debet.

III. QUÆST. II. *An quando adeſt periculum obliſionis alicujus, vel multorum peccatorum mortalium, teneatur quis conſiteri ante annum?* RESP. P. Leander tr. 5. diſp. 3. q. 5. ſententiam negantem ut probabiliffimam defendit, & pro eadem citat Valentiam, Vazquez, Sylveſtrum, Sorum, Lugo, & alios: quia, inquit, ſerè omnes in anni decurſu toties peccant; ut in Quadrageſima veri numeri non meminerimus: tum quia nulla lege ad id obligantur; & ſine lege non eſt afferenda obligatio.

IV. Hæc opinio, ut mea minima præfert ſententia, falſa eſt. Toties peccant omnes mortaliter? Omnium ergo penitentia inſtabilis eſt? Nullus ergo poenitens verus in Eccleſia? Verum quod toties mortaliter peccant omnes in annum, ut in Quadrageſima certi numeri non meminerint, aſſerit videtur infamans Eccleſiam catholicam, in qua plurimi ſunt electi, qui aut numquam, aut rariffime ſcienter mortaliter peccant. Si ta-

docente, abſolvendos adoleſcentes qui laborando eum feminis, conſenſu, tactibus, & copula peccant, quia non habitant in eadem domo? RESP. Hæc eſt doctrina quam qu. 3. a. 4. n. 5. docet P. Dominicus Viva ex ſuis citatis Caſuiſtis. Undè inſerunt Perez, Leander, Lugo, alique, poſſe abſolvi adoleſcentes, qui verſantur cum ſcèminis laborando, vel converſando cum eis, quæ in eadem domo non habitant: quia licet aliquando in tali occaſione mortaliter peccent cenſu, tactibus, & etiam copula, ea tamen occaſio cenſetur remota. Quandoquidem non ſolent homines ex tali occaſione SEMPER, aut ſerè SEMPER PECCARE MORTALITER. Sine hæc doctrina antievangelica, iudicent ſapientes: nulla enim eſt accommodatior fovendis carnalibus peccatis inter amafios, & amafias, qua ſerè nunquam in eadem domo habitant, ſæpiſſimè verò una conveniunt.

XXI. QUÆST. X. *Quid dicendum de illorum opinione, qui in peccatore juſtificando non requirunt expoſitum actus fidei, & ſpei?* RESP. Hæc ſcribit P. Dominicus Viva qu. 3. a. 4. n. 11. Reſpondeo cum Leandro... Sanchez, Bonacina, Fillicio, Valentia contra Hurtadum, Turriano, & alios, non requirit hos actus expoſitos, cum nunquam fideles, nec Confeſſarii fuerint de iis ſoliciti, ſicut ſunt ſoliciti de doore. Quare vel ſufficit actus fidei, & ſpei præteritus non retractatus, vel actus fidei, vel ſpei imbibitus in ipſo dolore.

XXII. Concilium Tridentinum ſeſſ. 6. c. 6. docet: *Disponuntur autem ad ipſam juſtitiam, dum excitati divina gratia, & adjuti, FIDEM ex auditu concipientes... à divina juſtitia timore, quo utiliter concutiuntur... in SPERM eriguntur &c.* Clariùs hos actus, credere, ſperare, diligere, explicat can. 3. ut vidimus ſupra. Si actus iſti imbibiti in dolore ſufficerent, ut contendunt Leander, Sanchez, Bonacina, Viva, & alii, ſuperflue expreſſi à Concilio forent. Meditare iſtorum auctorum genium, qui communiter feruntur ad delinendam, temperandam, & levigandam legem ſivè Scripturarum, ſivè Conciliorum.

XXIII. Oro iterum lectores meos ut poſiti præiudiciis, & partium ſtudio vacui, maturè expendant univerſam iſtus diſſertationis doctrinam, quam ex una parte ex Scripturis ſancitis, ex Concilio Tridentino, ex Patribus hauſtam; & ex altera parte ex Doctoreſibus Caſuiſtis formiduloſæ attritionis defenſoribus adduxi, ſerò conferant, & meditentur, tum iudicium proferant. Omnia enim quæ ſcripsi, & ſcripturus ſum, & ſapientum, & ſuperiorum iudicio pleniffima voluntate ſubiſcico.

tes speciem, nisi pœnitenti, inquit P. Gobat, quando peccatum committitur, saltem dubitavit? Quod post paratum cum sorore, cum aliena uxore, cum virgine Deo consecrata, sciat debitum manifestandæ circumstantiæ specie diversæ nihil refert. Debet quando peccat, saltem dubitare, ut teneatur confiteri. *Utere mi bone vir frequenter hac regula.* Caveat Confessarii omnes, subdo ego, ab hac falsa regula.

V. QUÆST. II. An Religiosus initiatus sacris Ordinibus explicare tentatur circumstantiam voti solemnitis? RESP. Negant Salmanticenses, Diana, Molfesius, Castropalaus, Antonius à Spiritu Sancto. Sed affirmant alii graves Theologi, quorum sententia vera est. Peccans cum novitio, aut novitia anno probationis tenetur confiteri hanc circumstantiam, quidquid in oppositum dicant aliqui. Quoniam licet non emiserint votum, sunt tamen primitiæ, & hostiæ destinatæ in sacrificium Deo immolandum. Violare has hostias, & victimas Deo placens communi sensui præfert enormem deformatem. Sponsæ, & sponsi carnaliter se cognoscentes, aut alii cum eisdem se committentes juxta probabiliorum sententiam debent hanc circumstantiam manifestare.

VI. Virgo, quæ sponte primò fornicatur, debet hanc circumstantiam patefacere: quia virgo hæc peculiarem injuriam, sicut parentibus, ita Deo, à quo virginitatis donum accepit, infert, dum talem prodigit virginitatem.

VII. QUÆST. III. An Confessarius peccans cum pœnitente tenetur id fateri? RESP. Sermo non est de Confessario sollicitante, sed de Confessario absolute peccante cum pœnitente. Negant, ut referunt Salmanticenses, aliqui. Adfirmant verò alii graves Theologi, quorum sententia vera est. Quid? Confessarius, iudex, doctor, & medicus est. Lupus evadit devorans ovem, & hoc manifestandum in confessione non est? Suffragatur nostræ sententiæ reservatio sibi facta ab Episcopis in variis diocesis circa auctum, vel attentionem ad turpia cum filia spirituali.

VIII. Si Episcopus, Prælarus Religionis fornicetur, adulteretur, inebrietur, &c. tenetur explicare circumstantiam ob grave scandalum, quod saltem complici asserit, quidquid in oppositum dicant aliqui. Similiter gubernatores civitatis, iudices, rectores, & similes, qui furta, & injustitiæ crimina impedire ex officio tenentur, si ipsi fuerint, non tenentur, ut inquit aliqui, manifestare hanc circumstantiam, licet debeant patefacere omissionem qua non impediunt aliena furta. Sed hæc opinio mihi falsa est. Tenentur enim hanc circumstantiam confiteri. Similiter falsa est mihi opinio docens Sacerdotem percutientem laicum cum sanguinis effusione, non teneri in confessione manifestare se esse Sacerdotem. Sacerdos enim ratione suæ dignitatis perpetrat malitiam distinctam à malitia simplicis percussoris. Eunuchus, aut frigidus fornicator tenetur explicare circumstantiam impotentis ad copulam naturalem, quia perpetrat peccatum contra naturam.

IX. QUÆST. IV. Quid dicendum de opinione negantium debitum confitendi consuetudinem peccandi?

RESP. P. Claudius Lacroix lib. 6. par. 2. n. 968. respondet, per se loquendo non esse aperendam talem consuetudinem; & pro hac opinione citat Suarez, Vasquez, Reginaldum, & Lugo. Eandem opinionem defendunt Salmanticenses, & citant Dianam, & Castropalaum. Hæc est ratio quam assignat P. Lacroix. „Nemo per se loquendo tenetur bis confiteri idem peccatum. Peccata autem, tem præterita, per quæ est causata consuetudo, sunt antehac confessæ, uti supponitur, & peccatum præsens non aggravatur, sed potius minuitur ratione præcedentis consuetudinis, quæ aliquo modo minuit libertatem. Ergo non est necessarium facere mentionem peccatorum præteritorum, vel illius consuetudinis.“

X. P. Dominicus Viva in *Curs. Theolog. tom. 2. p. 64. q. 5. n. 2.* „Licet tenetur pœnitens respondere Confessario interroganti consuetudinem peccati, cum opposita sententia sit damnata ab Innocentio XI. ... tamen per se loquendo non est apprehensa hujusmodi consuetudo.“

XI. Per se loquendo doctrina hæc falsa est, & in propo. 58. damnata ab Innoc. XI. contenta. Per se loquendo, infirmus non tenetur patefacere medico infirmitatis suæ corporalis statum, consuetudinem, longitudinem? Si turbæ, si agricole, si ipsi plebeji homines, & animæ non academiis eruditæ, sed rudæ, & solo naturæ lumine excultæ legenter ejusmodi doctrinæ, grave patenter scandalum. Quid? Peccatum ex consuetudine inveterata minuitur? Peccatores ergo obstinati, inductati, inveterati minus peccant quam qui semel vel bis? Consuetudo, inquit, minuit libertatem. Quid heinc? Diminutio hæc voluntaria est. Ipsi peccatores sibi compedes liberè fabricant. Patres omnes adfirmant peccantes ex habitu peccare ex depravata malitia. Hæc diminutio libertatis in his qui ex habitu perjurant, blasphemant, fornicantur, est. consequens, non antecedens, ut verè Theologi cum S. Thoma 1. 2. q. 78. a. 2. & q. 76. a. 4. ad 1. docent. Aggravat ergo, non minuit peccati malitiam.

XII. Evincio descriptam doctrinam PP. Lacroix, Viva, Lugo, & aliorum contineri in hac damnata thesi 58. Non tenetur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem. Confessarius de his solum peccatis interrogare jure valet quæ manifestare pœnitens tenetur. Ergo si Confessarius interrogare jure valet de peccandi consuetudine, manifestare illam pœnitens adstringitur. Quid ad hæc? Manifestare illam debet respondentur Casuiste, si interrogetur, secus si Confessarius sileat. Cavillatio vana. Debitum manifestandi præcedit jus interrogandi. Nisi enim in pœnitente esset debitum manifestandi, Confessarius interrogare non posset, cum de his solum interrogare queat quæ patefacere pœnitens adstringitur. Verum nullis ratiociniis, consulatur sensus communis omnium Christianorum, qui sincerè contriti primum omnium exponunt statum, consuetudinem, & habitum peccandi. Vix alicui Christiano in mentem venisset recentia doctrina, nisi Casuiste illam excogitasset. Heinc collige, quam verum sit quod sæpius indicavi, nempe una

De obligatione confitendi circumstantias aggravantes mortaliter infra eandem speciem. Vindicatur doctrina S. Thomæ.

I. FUSO calamo tractavi hanc quæstionem tom. 9. lib. 1. diff. 4. cap. 6. Paucis nunc illam perstringam. Furaris unum aureum, aut centum, aut mille. Peccatum est intra eandem speciem furti. At furtum mille aureorum notabiliter gravius est quam furtum unius aurei. Disputant in utramque partem Theologi num pœnitens teneatur confiteri ejusmodi circumstantias infra eandem speciem mortaliter aggravantes.

II. Primum omnium vindicanda est doctrina S. Thomæ. Opponunt Salmanticenses Scholasticæ præstantissimi doctrinæ S. Thomæ propugnatores sequens testimonium ex 4. Sent. distinct. 16. q. 3. art. 2. *Quidam enim dicunt quod omnes circumstantiæ quæ aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, confiteri necessitatis est, si memorie occurrant. Alii verò dicunt, quod non sint de necessitate confitende, nisi circumstantiæ quæ ad aliud genus peccati trahunt. Et hoc probabilius est.* Hic sicut præclari Theologi, atque à se stare S. Thomam definiunt. Verum si integra doctrina spectetur Angelici Doctoris non video, undè de ejusdem patrocinio in hac causa gloriari Salmanticenses valeant. Sic enim continud persequitur S. Thomas. *Sed addendum est, quæ ad aliam speciem mortalis trahunt. Cujus RATIO EST, (N.B.) quod venialia non sunt de necessitate confessionis, SED SOLUM MORTALIA, quæ quantitatem infinitam quodammodo habent: & quia circumstantiæ quæ aliam speciem peccati non tribuunt, vel quæ tribuunt quidem, SED NON MORTALIS PECCATI, non sunt de necessitate confessionis. Ita tamen eadem confiteri peccati est, sicut & de VENIALIBUS dictum est.*

III. Triplicem malitiam adicere circumstantiæ possunt. 1. quæ mutat speciem 2. quæ auget malitiam intra confinia peccati venialia 3. quæ mortaliter malitiam adauget. S. Thomas in allato testimonio docet circumstantias, quæ aut non mutant speciem, aut non augent mortaliter malitiam non esse necessario confitendas. Si enim augent solum venialiter, & intra limites peccati venialis etiam notabiliter, eorum confessio non est necessaria. Nam unum peccatum veniale gravius est altero, ut patet in furto unius dolii, & unius julli. Hæ circumstantiæ non sunt de necessitate confitende, inquit Angelicus. Quid enim produunt hæc verba, quæ univerfam articuli doctrinam regunt? *Cujus RATIO EST, quia venialia non sunt de necessitate confessionis, sed solum MORTALIA, quæ quantitatem infinitam quodammodo habent.* Clamant oppositores, S. Thomam expressè agere de circumstantiis quæ aliquam notabilem quantitatem addunt. Verum habet id sub articuli initium docere Angelicum; sed hæc verba, quæ ambiguitatem præferunt, num S. Thomas loquatur de notabili quantitate veniali, aut mortali, continud in decursu articuli exponit idem S. Doctor, intelligenda est

arbitraria distinctiuncula eludi, & theses ad Ecclesiam damnatas, & ipsa Scripturæ sanctæ luculentissima testimonia.

XIII. QUÆST. V. Quid dicendum de peccatis ex consuetudine paratis? RESP. P. Claudius Lacroix hanc quæstionem proponit, nempe an peccata, quæ ex consuetudine mortaliter mala, postè inadvterter fiunt, sint confitenda? Respondet lib. 6. p. 2. num. 974. his verbis. „Si supponamus, quando ista fiunt, nullam prorùs adesse adventitiam malitiam, talia nullam habent novam malitiam, uti constat ex dictis lib. 5. a. 2. n. 16. & consequens ista ex se non sint peccata, nec externè compleant peccatum aliud, quod internum, sed tantum sint effectus peccati, secundum dicta n. 174. Non est obligatio illa confitendi. . . . Quod verum est secundum multos cum Dicastillo, quavis ista consuetudo non sit tractata.“

XIV. Quando igitur Christiani blasphemant, perjurant, desiderant adulterare ex consuetudine non retractata mortaliter mala, si nulla adfit advertentia, non sunt confitenda hæc scelera? Cur? Quia non sunt peccata nova. Ergo præcepta non peccandi, non blasphemandi, non desiderandi uxorem alterius sunt istis ex consuetudine non retractata peccantibus impossibilia. Ergo Jansenismum defendis. De hac opinione judicent sapientes.

XV. QUÆST. VI. quid dicendum de opinione P. Tamburini dicentis non esse manifestandos gradus consanguinitatis peccati patri cum matre, cum consobrina? RESP. P. Tamburinus lib. 2. Meth. Conf. cap. 7. §. 7. n. 48. hæc scribit. „Dico probabile esse nec consanguinitatem ab affinitate ex S. Thoma 2. 2. q. 16. art. 9. & Cajet. ibidem; nec unum gradum ex his differre specie ab aliis. Sic Filiucius dicens esse opinionem S. Thomæ. Cajet. Soci, & ferè Thomist. Gripcus. . . Megala uterque apud Dianam. Undè licet sine dubio gravius sit contra unum gradum delinquere v. gr. contra primum cum MATRE, quam contra alium v. gr. cum consobrina; tamen quia non mutantur species, puto non esse speciatim manifestanda in confessione.“

XVI. Vix rusticorum, aut idiotarum aliquem reperire fas est, qui si concubuerit cum matre, cum sorore, horrendam malitiam non concipiat, & quem summo perè tantum scelus manifestare non pudeat. Et P. Tamburinus cum P. Filiucio eximit Christianos tanti criminis reos ab obligatione patefaciendi tam enormem circumstantiam? Sat istis erit dicere. Commisit incestum, quin declarent an cum matre, an cum sorore? Opus non est ut longius hanc fallam opinionem resellam. Sapientes judicent. Injuria summa hæc opinio affingitur S. Thomæ, ut mox patebit.

lia nos scriberemus, quos rumores non excitarent Probabilitate? Ipsam jus naturæ nos obligat ad præcavendum periculum oblivionis peccatorum mortalium.

V. QUÆST. III. *Quid dicendum de infra scripta opinione P. Gobat?* RESP. P. Georgius Gobat hæc traht. 6. n. 261. scribit: „Tameſi conſeſionem differendo uſque ad articulum mortis, vel Paſcha, certus ſis te ob hanc dilationem eſſe obliturum multa crimina; haud tamen inde oritur tibi obligatio conſitendi citius. Ita ſane tenet communis ſenſus, ut reor, tum conſitentium, tum Confeſſariorum.“

VI. Communis ſenſus lumine naturali, & evangelico illuſtratus, & non Probabiliſſimi præjudicii obſcuratus à tam falſa, & laxa opinione abhorret.

VII. QUÆST. IV. *Quid dicendum de opinione Leandri negantis debitum conſitendi illorum, qui recipere alia ſacramenta volunt præter Euchariſtiam?* RESP. P. Leander à SS. Sacram. tr. 5. diſp. 3. q. 19. hæc ad propoſitam quæſtionem reſpondet: „Sed certiffimè reſpondeo, non teneri, quia nullum extat præceptum circa hoc impoſitum, ut clarè colligitur ex Trident. . . Vic. tor. Sylveſter, Angel. Soto, quos citat, & ſequitur Suarez, Fagundez, Lugo, Villalobos, & omnes communiter.“

VIII. Communiter ergo Caſuiſtæ defendunt, non debere fideles confeſſionem præmittere, dum alia ſacramenta recipere, præter Euchariſtiam, debent? Audiant omnes Catechiſmum Concilii Tridentini p. 2. c. 5. §. 45. ubi hæc ſtatuit. *Venerum ſi quid ſalutis noſtræ ratio poſtulet conſideremus, profeſſo quoties vel mortis periculum imminet, vel aliquam rem tractare aggredimur, cujus tractatio homini peccatis contaminato non conveniat, veluti cum ſacramenta adminiſtramus, aut percipimus, toties conſeſſio prætermittenda non eſt. Atque idem OMNINO, cum veremur ne nos alicujus culpæ quam admiferimus, oblivio capiat: neque enim peccata conſiteri poſſumus, cum non meminimus: neque peccatorum veniam à Domino impetramus, niſi à Penitentia ſacramentum per conſeſſionem deleat.*

CAPUT II.

De Conſeſſionis ſacramentalis conditionibus.

I. **C**onditiones ſacramentalis Conſeſſionis ſunt hiſ verbis comprehenſæ:

Sit ſimplex, humilis conſeſſio, pura, fidelis: Atque frequens, nuda, diſcreta, liberi, veritanda:

Integra, ſecreta, lacrimabilis, accelerata: Fortis, & accuſans, & ſi parere parata.

II. **C**onditio 1. ſignificat ut exponantur peccata ſimplici ſermone, relictiſ epuloſiſ. Fœminæ frequenter, ut ſua peccata exponant, totam familiam inſamant. Cavendum ab hoc defectu eſt. 2. **C**onditio ſit humilis in geſtu, in habitu modeſto, ſine enſe, ſine luxu, quem ad ipſum deſerere tribunal mulieres ſolent, idè reſcinded. 3. **P**ura ob rectum juſtificationis ſinem. 4.

Fidelis abſque furo, & mendacio. 5. Frequent juxta prudentiſ miniſtri conſilium. 6. Nuda abſque aquivocis, & excuſatione. 7. Diſcreta, verbis honeſtiſ expreſſa. 8. Liberi, ſeu ſpontanea, & libera. 9. Verecunda cum modeſtia, & pudore. 10. Integra, explicando numerum, ſpeciem, & circumſtantias. 11. Secreta ad vitandum ſcandalum, inſamiam &c. 12. Lacrimabilis, id eſt cum vero cordis dolore. 13. Fortis in propoſito abſtinendi à peccatis. 14. Accuſans, non excuſans peccata. 15. Accelerata abſque dilatione nimia poſt paratum peccatum. 16. Parere parata Confeſſario dirigenti, docenti, & medenti.

III. QUÆST. I. *Utrum formaliter integra eſſe debeat conſeſſio?* RESP. Adfirmant omnes contra Lutherum, & veritas de fide eſt deſinita in Concilio Tridentino ſeſſ. 14. c. 5. id eſt, debet eſſe conſeſſio omnium peccatorum mortalium quæ quæ poſt diligens examen conſcientiæ recordatur.

IV. QUÆST. II. *Quæ diligentia adhibenda in examine conſcientiæ eſt?* RESP. Duo in hoc graviſſimo negotio extrema cavenda ſunt. Diligentia nimia, quæ angorem, & torturam conſcientiæ inducit, quæ mentem & animum turbat, vitanda eſt. Neque enim conſeſſio eſt cruciſignum animarum, ut blaterant Calviniſtæ, ſed evacuatio vulnerum, & ſalutis remedium. Vitandum quoque aliud extremum negligentia eſt. Serio & maturè recogitentur commiſſa peccata. Pauca monita adſcribam.

V. 1. Fundendæ Deo Preces ſunt, quibus divinum imploretur auxilium ad fugandas mentis tenebras. Fidelis actus eliciatur, quibus firmiter credatur hoc ſacramentum peccata remitti. Excitetur obtinendæ veniæ ſpes. Accendatur charitas erga Deum offenſum, & dolor ex toto cordis. Contritio antidotum peccati eſt. Si omnia evomere crimina cupis, initio examiniſ ferventem accende contritionem.

VI. 2. Quiſque ſpectare ſuum ſtatum & conditionem debet, & quid contra hunc ſtatum peccaverit, expendat. 3. Severiùs peccata ſpiritus quam carnis examinentur. Adulteria, ſurtus, fornicationes, ebrietates ſeipſis panduntur. At peccata ſuperbiæ, invidiæ, ſimularis, ambitioſiſ, avaritiæ, amor ille vaſerimus reſulgentiſ in hoc mundi theatro, & cætera ejuſmodi adeo fucata, & ſplendida incedunt, ut totam oculis noſtris malitiam abſcondant, niſi penitus inſpiciantur. 4. Quiſque habet ſuam paſſionem regnantem, & dominantem, quæ aliſ peccatis ſtipata incedit: hæc ſeveriùs ſub examen inducatur.

VII. QUÆST. III. *Quid dicendum de regula examiniſ quam P. Viſus proponit?* RESP. P. Viſus qu. 5. a. 2. n. 3. inquit, quondam conſeſſio ob examiniſ defectum ſit repandanda inſvalida? Et reſpondet: „Si quis examinandum diſtinctiùs conſcientiam reperit plura eſſe peccata, quorum erat oblitus, quam ea quæ conſeſſus eſt, poteſt ſibi perſuadere, quod non præmiſerit examen debitum.“

VIII. Si ergo tertix, aut quartæ partiſ peccatorum repererit ſe eſſe oblitum, poteſt tunc

ſibi perſuadere quod præmiſerit examen debitum. Falſa itaque, & vana eſt præſata regula. Temporis quantitas in examine conſcientiæ inſumenda præſcibi nequit. Quo conſcientia graviſſimis flagitiis vulnerata eſt, eo diligentius inſpicienda.

IX. **M**ONITUM graviſſimum de examinandiſ peccatiſ injuſtitiæ, & dilatione in ſolvendis debitiſ, & operariſ, atque artiſicum mercedibus. Hæc omnia ſeveriſſimè diſcutienda ſunt detractiſ larviſ conſervandiſ ſtatuſ, induendæ uxoriſ &c. Vide plura tom. 9. lib. 1. diſſ. 4. cap. 4.

X. QUÆST. IV. *Exprimendūſne eſt peccatorum numerus?* RESP. Adfirmant omnes. Et quando certus numerus non conſtat, exprimitur verſimiliſ. Conſeſſio non eſt, ut dixi, conſcientiarum tortura. Eo præcipuum ſtudium diſrigatur ut cor vehementiſ contritione emolliatur, & tunc crimina ſe ipſiſ exeant, ſicut venenum potato efficaciſ antidoto evomitur. Statum conſcientiæ ſuæ penitentiſ, & numerum peccatorum quæ menti poſt ſerium examen occurrunt, ſincerè exponat. Regula Tridentiniſ ſeſſ. 14. c. 5. optima eſt. *Reliqua peccata, quæ diligenter cogitant non occurrunt, in univerſum in eadem conſeſſione inclouſa eſt intelliguntur, præ quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab oculiſ meis munda me Domine.* Si vera eſt contritio, numquam examen deficient erit. Frequentiſſimè in examine negligentia occurrit, quia ſcda contritio eſt ex quibudam temporalibus, aut etiam peniſ æterniſ concepta, & cujuſcumque charitatiſ vacua.

XI. QUÆST. V. *Qui diuturna conſuetudine peccavit, ſatiſſne eidem eſt tempus ſui vitioſiſ ſtatuſ exponere non explicato peccatorum numero?* RESP. Penitentiſ melioriſ quo poteſt modo ſuum præſentare ſtatum debet. Frequentiam peccandiſ exponat, ſi nequit numerum, puta toties in diem, in hebdomadam, in menſem, & tempus quo in vitio moratus ſit. Si meretriciſ ſit, diverſas ſpecies declaret, & tempus meretriciſ. Qui concubinam domiſ habuit ut uxorem, tempus concubinatuſ dicat, & numerum fornicationum, ſi poſſit. Qui inſcienter numerum peccatorum auxit, ſi poſtea deprehendit, ſe toties non peccat, non tenetur hoc decrementum manifeſtare, niſi aliqua circumſtantia id poſtulet. Qui uno aduſ pluribus detraxit, ſicut plura patravit peccata, ita eadem exprimeret tenetur. Qui communitatiſ detraxit, manifeſtare communitatem debet.

XII. QUÆST. VI. *Quid dicendum de opinione negante debitum conſitendiſ effectus peccatiſ?* RESP. In peccato conſideratur voluntas peccandiſ, ſeu actus internus, actio exterior, & effectus conſequentiſ. Voluntas comburendiſ domum completur per igniſ applicationem: voluntas occidendiſ per vulnuſ lethale: mors, combuſtio domus ſunt effectus peccatiſ. P. Lacroix lib. 6. p. 2. n. 944. inquit: „Probabilis videtur non eſſe obligacionem per ſe loquendo conſitendiſ effectum. Ita Vazq., Salas, Granado, Lugo, Bonac. &c. . . Et conſequenter taliſ homo ſatiſfaciet dicendo: projeſi Breviariuſ, prævidens

„me tanto tempore non poſſe orare: porrexi „proximo venenum, intendens ejus mortem: „taceo an bonas non oraris, & an mors ſit ſecuta „nece.“

XIII. Hæc opinio mihi falſa videtur: & rationes quæ adducuntur à P. Lacroix, aliſque ab eo citatiſ, vane ſunt. Nam licet mors, domus combuſtio non ſint in ſe peccata, ſunt tamen peccatiſ effectus: & horum effectuum notitia variat cauſæ ſtatum. Subdit ibidem Lacroix: Per accidens ſæpè addi debent tales effectus ſecutiſ: immò, inquit, penitentiſ communitèr ad ſunt tales effectus ſecutiſ, in quo non ſunt prohibendi, ſed potiùſ ſuaviter juvandiſ. Hoc unum deſſet quod etiam forent prohibendi. Cedo, Cur penitentiſ communitèr conſitentur ejuſmodi effectus? Quia ſequatur intimam naturæ ſenſum, & lumen illud ſignatum in frontibus eorum, ignorantque novas iſtas quorundam Caſuiſtarum ſpeculationes.

CAPUT III.

De obligatione conſitendiſ circumſtantiaſ peccatorum.

I. **C**ircumſtantia id appellatur quod accidentaliſ circumſtat actum humanum, qui ſpeciem capit ab objecto aut bono, aut malo. Circumſtantia aliâ phyſica, ut ſi quis hominem pugione, veneno, ſclopeto occidat; aliâ moralis, quæ in genere moriſ mutat ſpeciem, ſed addit novam malitiæ ſpeciem, ut ſi quis occidat patrem, Religioſum, &c. Præter enim homicidium adeſt crimen patricidiſ, ſacrilegiſ &c. Obligatio eſt conſitendiſ circumſtantiaſ non phyſicas, ſed morales, quæ ſpeciem mutant, ut fatentur omnes. Septem enumerantur circumſtantiaſ, hoc verſiculo contentæ:

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo quando.

II. **C**ircumſtantia quis penitentiſ prodiſ ſtatuſ, qualitates profeſſionem, ut ſi ſit Clericus, Sacerdos, Monachus, uxoratus, voto adſtrictus, Advocatus, Judex, paterfamiliaſ, &c.

III. QUÆST. I. *Quid dicendum de opinione negante debitum conſitendiſ circumſtantiaſ mutanteſ ſpeciem, dum peccator de ejuſdem non dubitat?* RESP. P. Georgius Gobat traht. 7. n. 324. inquit: „Non contrahitur, ad eoque conſitenda non eſt malitia circumſtantiaſ mutanteſ ſpeciem, niſi penitentiſ teneſ quando peccatum committebat, ſaltem dubitavit an non adeſſet circumſtantiaſ taliſ, & an non contraheret propter illam peculiare peccatum. Ita ſeriſ communis ſenſuſ Theologorum. „Utere mi bone vir frequenter huc regula, præſertim in excipiendiſ conſeſſionibus rudium, & nominatim quando circumſtantia eſt nota ſolè „Doctorem vulgo.“

IV. **Q**uodnam iſtud Doctorem vulgus? Peccatores dum adulterantur, fornicantur, aut in ceſtum perperant, flagitiſ voluptate animum abſortum habent, & quidquid aliud præter circumſtantiaſ mutanteſ ſpeciem cogitant. Nemo igitur conſiteri aſtrigitur circumſtantiaſ mutanteſ

de notabili quantitate veniali. RATIO est, quia venialia non sunt de necessitate confessionis. Cedo. Datur ne unum peccatum veniale notabiliter gravius altero? Adfirmant omnes. Quo ergo ausu hanc notabilem quantitatem vi summa detorqueas ad mortale, cum Angelicus perspicue asserat se loqui de additione notabili veniali. Ratio est, quia venialia, &c. Sed ut ora adverteriorum penitus obstruantur, sub oculos revocanda sunt hæc alia Angelici verba. *Circumstantiæ aggravantes quæ aliam speciem peccato non tribuunt; vel quæ tribuunt quidem, SED NON PECCATI MORTALIS, non sunt de necessitate confessionis.* Cujus ratio est, quia venialia necessario confiteri non astringimur. Adde decretoria, adeo preceptorum hæc sunt, ut nullum arguant, & cavillandi locum relinquunt. Si plura cupis, consule *rom. 9. loc. cit.*

IV. Paucis vindicata S. Thomæ doctrina, dico, *circumstantiæ mortaliæ aggravantes intra eandem speciem manifestandas in confessione esse.* Evinculentiam hanc, quam graviore Theologi defendunt, auctoritate Catechismi Tridentini, qui *p. 2. cap. 5. §. 47.* hæc docet, „Peccatorum circumstantiæ, dum quis confitetur, sunt patiens, &c. Sed in confessione summa illa cura, & diligentia adhibenda est, quam in rebus gravissimis ponere solemus; omneque studium in eo contendemus, ut sanemus animæ vulnera, & peccati radices evellamus. Neque solum peccata, sed etiam gravia narranto explicare oportet, verum etiam illa quæ unumquodque peccatum circumstantiæ, & pravitatem valde augent, vel minuunt. Quædam enim circumstantiæ adeo graves sunt, ut peccati mortiferi ratio ex illis tantum conficitur. Quæ hæc omnia confiteri semper oportet. Si quis enim hominem interemerit, explicandum est, utrum ille sacris initiatus, aut profanus fuerit: itemque si cum muliere concubuit, matrimonii nelege libera, aut alterius uxore, aut propinqua, aut alicujus voti sponcione Deo consecrata, aperiat necesse est. Hæc enim diversa peccatorum genera constituunt; ita ut primum quidem simplex fornicatio, alterum adulterium, tertium incestus, quartum sacrilegium à divinarum rerum Doctoribus appellatur. Furum etiam in peccatis numerandum est. Verum si quis aureum nummum furctur, levius omnino peccat quam qui coram, vel ducentos; vel ingentem aliquam auri vim, præsertim vero qui sacram pecuniam abstulit. Quæ etiam ratio ad locum, & ad tempus pertinet: quorum exempla notiora sunt ex multorum libris, quam ut à nobis commemorentur. Hæc igitur, ut diximus, ENUMERANDA SUNT. Quæ vero pravitatem rei magnoperè non augent, sine crimine omitti possunt.“

V. Sicuti Patres Tridentini, ita auctores Catechismi semper doctrinam S. Thomæ, quam hic declarant, & confirmatam vides, sequuti sunt. Hanc mediari doctrinam debuissent perdocti Salamancaenses, mihi multis nominibus suscipiendi.

VI. Ven. Innoc. XI. damnavit thesim hanc: Non tenetur Confessus in interroganti fateri peccata alicujus confite utriusque. Hæc duo jus interrogandi, & debitum manifestandi, ita conjuncta sunt, ut con-

sistere unum sine altero nequeat. Immo debitum manifestandi præcedit jus interrogandi, ut dixi. Consuetudo fornicandi, pejerandi non mutat speciem, sed solum malitiam intra eandem speciem aggravat. Damna est Doctrina negans debitum respondendi. Ergo damnata est doctrina negans debitum manifestandi circumstantiam aggravantem.

VII. Ratione demonstratur sententia nostra. Qui scienter reticet acceptionem mortalis malitiae, non facit confessionem formaliter integram. Qui furatur centum nummos aureos, quorum singuli constituunt materiam furti mortalis, furtum perpetrat, quod æquivaleret centum furtis mortiferis. Ergo qui confitetur solum materiam gravem, nempe unius auri, reticet 99. peccata mortalia. Unico actu voluntatis concupiscit decem personas specie diversas in genere notis, puta matrem, filiam, monialem, uxoratam, virginem, puerum, &c. Facit ne confessionem formaliter integram qui non confitetur hæc personas moralitè specie diversas unico actu concupiscit? Negas. Ergo non facit confessionem formaliter integram qui unico actu ptravit centum furta mortalia numero distincta: aut qui unico actu plures personas solo morali numero distinctas concupiscit. Probo consequentiam. Æquè confiteri adstringeris peccata mortalia numero, ac specie distincta, ut omnes docent. Ergo æquè contentenda est virtualis multiplicatio numerica, ac virtualis multiplicatio specifica. Vide plura *lib. cap.*

CAPUT V.

De ceteris circumstantiis.

I. QUÆST. I. *Quinam sint significatus circumstantiæ quid? RESP.* Significat quantitatem, qualitatem peccati, & personam cum qua peccatur. Disputant nam exprimentem appellatur ad rationis Tribunal? An non obtemperata ratio ex peccato originali? Plura dicenda occurrerent de hac prima circumstantia *Quid?* sed ea vide *rom. 9. dissert. 4. c. 7.*

VII. QUÆST. II. *Quid prodit circumstantia sibi? RESP.* Indicat locum, mutatque speciem, ut si quis in loco sacro effundat sanguinem humanum, fornicetur, pollutetur, furctur, violetoque immunitatem ecclesiasticam. Qui in loco sacro furatur rem sacram, sacrilegium duplici titulo perpetrat, & id exprimi in confessione debet. Qui furatur in loco sacro rem profanam, puta crumenam à divite, sacrilegium perpetrat, ut communitur auctores docent. P. Viva tamen de more advertit, *Lugo v. Lesium, Henricus probabiliter* putare non esse sacrilegium, nisi quando res posita est in Ecclesia ad custodiam. Sed communiter hoc arbitrarium, & fallum est. P. Lacroix *lib. 6. p. 2. n. 1099.* introducit *Dicastrillum*, qui agnoscat *patrem fore in utraque sententia probabiliter*, atque in primam inclinat. Sola prima vera est, altera falsa.

VIII. Homicidium in Ecclesia perpetratum sine sanguinis effusione sacrilegium est. Qui in

Tom. II.

cu

cum una, satisfacit dicendo, se ter fornicatum, nec tenetur dicere an fuerit una, vel plures, an fuerit meretrices, an alie, dummodo non sit cooperatus ad impediendam generationem. Bonacina, Tamburinus. “

IV. Nisi casuiter excogitasset ejusmodi commenta, quilibet Christianus lumine naturali exprimeret tres feminas, quia sunt tria gravissima scandala diversa. Sed cur exprimeret tres feminas non debet? Quia *jugum suave est*, inquit, & non debet gravari. Præfata opinio falsa est, & improbabili.

V. Idem Lacroix *ibidem num. 1041.*, Si sacerdos fornicetur cum filia confessionis, S. Thomas, mas, Sor. Sanch. & alii gravissimi auctores, quos refert, & sequitur Averfa p. 16. §. 14. ad hoc dicunt contrahi novam speciem malitiae: quia jus canonicum vocat quoddam adulterium, vel incestum: & respa videtur esse species irreverentiæ, & sacrilegii in Sacramentum. E contra esse simplicem fornicationem, ac posse tacere quod fuerit filia confessionis, docent Ledesma, Valg. Sa, Bonac. Filluc, Sanch. Pontius, P. Hur. Ochag. Dic. Tambur. Dian. Lugo, quia ex confessione nulla oritur cognatio spiritualis, &c. . . . Utraque sententia est probabilis. Prima est conformior juri canonico; sed secunda videtur ex ratione probabilior. “

VI. Probabilissimum ubique serpit. Utraque probabilis, vera, & falsa. Prima conformior juri canonico, secunda ex ratione probabilior, inquit P. Lacroix. Ecuri? Quia Valg. Bonac. Filluc, Hur. Ochag. Dicastr. Tamb. Diana. altius rationis jura comprehenderunt quam Patres, quam Concilia, quam Pontifices conditores juris canonici. Hæc opinio, quam probabilior vocat P. Lacroix, falsa est & laxa, ut sapientissimus Pontifex Benedictus XIV. eam declaravit, dum abstulit Confessarii auctoritatem absolventi ab hoc crimine. An Pontifices sine ratione canones edunt? A sacris canonibus appellatur ad rationis Tribunal? An non obtemperata ratio ex peccato originali? Plura dicenda occurrerent de hac prima circumstantia *Quid?* sed ea vide *rom. 9. dissert. 4. c. 7.*

VII. QUÆST. II. *Quid prodit circumstantia sibi? RESP.* Indicat locum, mutatque speciem, ut si quis in loco sacro effundat sanguinem humanum, fornicetur, pollutetur, furctur, violetoque immunitatem ecclesiasticam. Qui in loco sacro furatur rem sacram, sacrilegium duplici titulo perpetrat, & id exprimi in confessione debet. Qui furatur in loco sacro rem profanam, puta crumenam à divite, sacrilegium perpetrat, ut communitur auctores docent. P. Viva tamen de more advertit, *Lugo v. Lesium, Henricus probabiliter* putare non esse sacrilegium, nisi quando res posita est in Ecclesia ad custodiam. Sed communiter hoc arbitrarium, & fallum est. P. Lacroix *lib. 6. p. 2. n. 1099.* introducit *Dicastrillum*, qui agnoscat *patrem fore in utraque sententia probabiliter*, atque in primam inclinat. Sola prima vera est, altera falsa.

VIII. Homicidium in Ecclesia perpetratum sine sanguinis effusione sacrilegium est. Qui in

Tom. II.

cu

Ecclesia existens alterum occidit extra Ecclesiam sacrilegus est. Similiter qui extra Ecclesiam, existens telo occidit alium intra Ecclesiam, sacrilegus est. Qui alium percussit cum effusione sanguinis, sacrilegium committit. Requirit tamen inquit aliquis, ut effusio sanguinis sit magna: quia effusio copiosum fluxum significat. Vulsus mortale pugione inflicto paucas guttas sanguinis emittit. Is ergo qui pugione ferit ad mortem, non erit sacrilegus. Quænam erit istius magni fluxus mensura? Sed quid in refellenda falsa opinione tempus tero? Falsa quoque est opinio aliorum docentium pollutionem in Ecclesia occulte factam non esse sacrilegium.

IX. QUÆST. III. *Quid dicendum de opinione negante totum impudicis in Ecclesia esse sacrilegium? RESP.* Eam esse falsam mihi certum est.

X. Nam unde colliges, oculari scæminas, tangere earum mamillas, aliasque partes etiam publicè in Ecclesia non esse sacrilegium? Hæc doctrina me perterrefacit. Meticulosulum, & pusillum me diduci sunt Probabilistæ. Esto. Sed hanc opinionem rejicio ut omnino fallam. Tum solum, subdit P. Lacroix, committeretur sacrilegium, quando quis meretricem ante altare publicè impudicè tangeret. Si quis verò post altare, aut longius ab altari in medio ecclesie meretricem, aliamve scæminam publicè impudicè tangeret non committeret sacrilegium? Non deberet exprimi id factum esse in loco sacro? An hæc sint paradoxa communi sensui repugnantia, aliorum esto iudicium.

XI. QUÆST. IV. *Quid indicant circumstantiæ quibus auxiliis, & cur? RESP.* Circumstantia quibus auxiliis significat consilia, suasiones, media quibus aliquis utitur ad peccandum. Cur finem prodit propter quem quis peccat, ut si quis furatur adulterandi causa peccatum ex se veniale evadere lethale potest propter finem mortaliter pravum, sicut cum quis mentitur, ut feminam inducat ad fornicandum.

XI. Circumstantia quomodo includit culpæ durationem, contemptum, consuetudinem. Occidisti hominem. Quomodo? Proditorie. Sevisti in cadaver? Quanto tempore animum habuisti occidendi? Circumstantia quando indicat tempus quo peccatum paratum est. Etiam super his duabus circumstantiis non paucas questiones disputant aliqui; sed illas ut minoris momenti missas facio, innotuit illis mensura.

CAPUT VI.

De peccatis dubiis contentenda sunt.

I. Tripliciter dubitare potes. 1. Dubitas an peccaveris mortaliter in hac aut illa materia aliquo mortali. 2. Scis te peccasse, sed dubitas an peccatum sit mortale, vel veniale. 3. Scis certè te peccasse mortaliter, sed dubitas an confessus fueris.

II. Dubium, ut docet S. Thomas *quest. 24. de Verit.* est quando intellectus inter rationes que utrinque æqualiter occurrunt tum ad affirmandum tum ad negandum, anceps, & suspensus hæret neutri parti assentiens. Aliqui excogitant dubium negativum, quando ex neutra parte occurrunt rationes dubitandi; sed hæc est mera negligentia, seu

N seu